

Додаток 1
до наказу Міністерства освіти
і науки України
27.02.2018 № 208

ТИПОВІ ОСВІТНІ ПРОГРАМИ
організації і проведення закладами післядипломної педагогічної освіти
підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов (англійської, німецької і
французької), які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019
навчальному році

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Навчальна програма підготовки тренерів (вчителів) англійської мови (далі - Програма) розроблена Британською Радою в Україні за підтримки Міністерства освіти і науки України.

Реалізація змісту Програми здійснюється на засадах особистісно-орієнтовного підходу відповідно до основних вимог освіти дорослих, а саме: через рефлексію, використання комунікативних завдань й врахування власного досвіду.

Загальний обсяг курсу - 50 годин.

Цільова група Програми - вчителі англійської мови.

Навчання здійснюється за очно-дистанційною формою, що складається з онлайн курсів для теоретичної підготовки (20 години) і очних тренінгів з відпрацювання практичних навичок (30 години). Методичний супровід проходження дистанційної частини Програми розроблений та здійснюється Британською Радою в Україні, видавництвом Кембриджського університету та екзаменаційним департаментом Кембриджського університету. Дистанційна частина Програми розміщена на освітній платформі NUS-English.com.ua.

Доступ до освітньої платформи отримають всі вчителі англійської мови, які пройдуть навчання на очній частині Програми (24 години) згідно Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа".

Мета Програми

Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності вчителів англійської мови, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 навчальному році щодо реалізації завдань Державного стандарту початкової освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Завдання Програми:

- сприяти професійному розвитку вчителів англійської мови через рефлексію власної фахової діяльності, а також шляхом самооцінювання та співпраці зі своїми колегами;

- подолати усталені стереотипи щодо ролі вчителя у навчально-виховному процесі як ретранслятора інформації та сприяти їхньому усвідомленню власної ролі як організатора освітнього процесу, що зосереджує особливу увагу на результатах навчання.

Очікувані результати

На завершення Програми вчителі англійської мови:

- усвідомлять роль учителя як фасилітатора освітнього процесу;
- визначать новітні підходи до добору змісту та організації навчального процесу;
- розумітимуть сутність розвивального, діяльнісного спрямування навчального процесу;
- умітимуть застосовувати ефективні педагогічні технології у комунікативному контексті (наприклад, ігри, пісні, римівки тощо);
- сприятимуть розвитку в учнів розумової діяльності та умінь 21-го століття;
- умітимуть добирати навчально-дидактичні матеріали відповідно до комунікативної ситуації та ефективно використовувати їх під час проведення навчання.

У змісті очної частини Програми (24 години) розглядаються наступні теми:

1. Як вчаться діти (2 години);
2. Уміння 21-го століття (2 години);
3. Розвиток розумової діяльності молодших школярів (3 години);
4. Планування уроків по новому з врахуванням очікуваних результатів учіння (3 години);
5. Особливості навчання граматики у початковій школі (2 години);
6. Ефективне навчання лексики (2 години);
7. Вивчення мови через гру (2 години);
8. Використання пісень та римівок (2 години);
9. Взаємодія на уроці та роль інструкцій вчителя (3 години);
10. Підходи до інклюзивного навчання (3 години).

Primary English Language Teacher Development Teaching English in the New Context

Understanding how primary children learn (2 hours)

- How and why children learn
- Child development and language learning

- A learner-centred approach

Understanding 21st century skills (2 hours)

- 21st century skills: what they are
- Critical thinking and problem solving
- Collaboration and communication
- Leadership and personal development
- Creativity and imagination
- Citizenship
- Digital literacy

Developing Thinking Skills in the Young Learners' Classroom (3 hours)

- Cognitive skills: what they do and common issues if they are weak
- Language and the development of cognitive tools
- Activity types to develop thinking skills and language

Understanding lesson planning and learning outcomes (3 hours)

- Learning outcomes: what they are
- Clarity, structure and characteristics
- Domains of learning and thinking skills
- Writing learning outcomes for a particular context

Understanding grammar for primary (2 hours)

- How we teach grammar
- How children learn their own language
- Approaches to grammar
- Teaching language chunks

Understanding vocabulary for primary (2 hours)

- Ways of making vocabulary memorable
- Vocabulary games: evaluating and adapting

Understanding games for primary (2 hours)

- Advantages of using games
- Different kinds of games
- Games to practise language chunks

Understanding songs, rhymes and chants for primary (2 hours)

- Using songs
- Types of songs
- Rhymes and chants
- Creating actions for rhymes and chants

Understanding language use, instructions and classroom interaction (3 hours)

- Using English and the learners' own language in the classroom
- Giving instructions
- Classroom relationships
- Monitoring and feedback
- Creating a positive learning environment

Understanding approaches to inclusive learning (3 hours)

- Learning centred classrooms a learning centred teacher
- Diverse ways of learning
- Including all learners

НІМЕЦЬКА МОВА МОДУЛІ ПРОГРАМИ

Модуль 1

Обов'язковим компонентом є очний триденний тренінг на базі закладів післядипломної педагогічної освіти. Семінар проводять мультиплікатори, підготовлені Goethe-Institut в Україні. Під час методико-дидактичного семінару вчителі проходять підвищення кваліфікації щодо особливостей викладання німецької мови у ранньому віці. Тематично семінар присвячений комунікативному, компетентнісному, діяльнісному, ігровому підходу до навчання мови. Під час тренінгу вчителі опрацьовують питання планування заняття, рефлексії процесу навчання та викладання німецької мови у ранньому віці. Увага

також приділяється матеріалам, які можуть бути використані вчителями (напр. "Deutsch mit Socke").

Модуль 2

Формат: онлайн

Дистанційний курс підвищення кваліфікації у супроводі тьютора DLL 8: Німецька для дітей

В онлайн-курсі DLL 8: Німецька для дітей традиційні теми, такі як розвиток необхідних умінь і навичок, вивчення граматики, лексики, фонетики тощо влітаються у загальну інтегровану концепцію мовного заняття, зорієнтованого на розвиток відповідних компетенцій учнів. Обов'язковою складовою курсу є проведення проекту практичного дослідження, який надає учасникам можливість сконцентруватися на конкретному питанні та дослідити його. У невеликих групах учасники розробляють проект, який проводять на власному занятті в кінці курсу та оцінюють успішність його проведення з групою та тьютором.

Онлайн-курс пропонується щонайменше раз на рік, проводять його тьютори Goethe-Institut, якому належить право на його проведення. Для участі в онлайн-курсі **DLL 8: Німецька для дітей** необхідно подати заявку на отримання стипендії.

Умовою участі є володіння німецькою мовою, **починаючи з рівня B2**. Тривалість курсу: 12 тижнів.

За умови успішного завершення курсу вчителі отримують підтвердження участі в 80 ак. год.

Додаткові пропозиції

Крім вище згаданих заходів Goethe-Institut регулярно пропонує методико-дидактичні заходи підвищення кваліфікації для вчителів німецької мови. Отримати актуальну інформацію можна на сайті Goethe-Institut в Україні (www.goethe.de/ukraine) та через електронну розсилку для вчителів та викладачів німецької мови.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

PRO FLE+ є цифровою платформою для підвищення професійного рівня викладачів французької мови як іноземної (FLE), яку розробили та активно використовують Міжнародний центр педагогічних досліджень (CIEP, м. Севр, Франція) та Національний центр дистанційної освіти (CNED, м. Пуатьє, Франція). Програма була поширена на інші країни світу за ініціативи Міністерства закордонних справ Франції, посольств Франції, Французьких інститутів та Альянс франсез. Навчальна програма **PRO FLE+** відповідає новим українським стандартам у сфері викладання іноземних мов.

Дистанційне навчання загальною тривалістю у 160 год. має такі цілі:

- **розвиток** компетенцій вчителя;
- **допомога** у застосуванні принципів педагогічного процесу, поданих у *Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти*;

- **поліпшення** якості викладання/вивчення французької мови з наданням базових інструментів та принципів, які б спонукали вчителів до вибору в класі найефективніших засобів викладання;
- **посилення мотивації** вчителів та учнів.

Програма PRO FLE складається з 4-х модулів тривалістю у 40 грн. кожен, які концентруються навколо таких професійних завдань:

Модуль 1 - Вдосконалення компетенцій вчителя

Модуль 2 - Побудова дидактичної одиниці

Модуль 3 - Пілотування навчального модуля

Модуль 4 - Оцінювання процесу навчання

Інтерактивна форма навчання: вчитель здобуває або вдосконалює свої професійні компетенції, виконуючи завдання самостійно або за допомогою тьютора. Ознайомчий курс тривалістю у 6 годин без супроводу тьютора допоможе отримати уявлення про кожний модуль. Курс навчання за кожним з модулів включає:

- **очний груповий семінар** за участю тьютора PRO FLE+ в обласному інституті післядипломної педагогічної освіти: 5-годинний семінар на початку та 5-годинний семінар наприкінці кожного модуля
- **30 годин дистанційного навчання** (за допомогою цифрової інтернет-платформи PRO FLE+):
 - В автономному режимі:
 - * 6 блоків завдань з наступною самоперевіркою, побудованих з використанням текстових та аудіо-матеріалів;
 - 1 практичне завдання з розв'язання конкретної ситуації під керівництвом інтернет-програми.
 - У супроводі тьютора:
 - * індивідуальне оцінювання практичного завдання з розв'язання конкретної ситуації;
 - * спілкування в індивідуальному режимі - відповіді на питання методологічного або педагогічного характеру;
 - * професійне спілкування в групі на форумі платформи.

Підтвердження набутих компетенцій (паспорт компетенцій) та відповідний сертифікат видаються кожному стажисту, який у повному обсязі виконав той чи інший навчальний модуль.

Програма PRO FLE+ є офіційно визнаною Міністерством освіти і науки України. Її реалізацією займаються Посольство Франції / Французький інститут в Україні спільно з обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти.

PROFLE+ Ukraine
Professionnalisation en FLE
Français Langue Etrangère

Le Centre national de l'éducation à distance (CNED, Poitiers, France) et le Centre international des études pédagogiques (CIEP, Sèvres, France) ont conjugué leur expertise pour construire le dispositif de formation à distance PROFLE+, un outil complet de professionnalisation *en français langue étrangère* pour les professeurs de français, conforme aux standards européens d'enseignement des langues, et notamment au Cadre européen commun de référence pour les langues (CECR/CEFR).

Ce dispositif peut être utilisé dans le cadre de plans de formation continue, dans une **démarche individuelle** mais aussi dans une **démarche institutionnelle**. Il se veut une alternative et un complément aux actions de formation en présentiel.

PROFLE+ peut être envisagé selon différentes modalités:

- un dispositif **clé en main** (comprenant une prise en charge du tutorat par l'équipe du CNED),
- une **implantation locale** (avec tutorat local).

L'implantation locale de ce dispositif présente plusieurs avantages:

la mise en place d'un projet sur mesure et contextualisé.

- la possibilité de proposer aux enseignants bénéficiaires des modalités de travail variées, mixant présence et distance.

PROFLE+ peut également être intégré à un programme de formation initiale (master, diplôme universitaire, etc.).

En Ukraine, le dispositif est implanté localement, dans le cadre de la formation continue des professeurs de français en partenariat avec les Instituts de perfectionnement pédagogique / Académies ou centres régionaux de formation des professeurs d'Ukraine. La formation est suivie par des tuteurs formés et accrédités par le CIEP (professeurs d'université, professeurs d'écoles secondaires et méthodistes de français), tous formateurs accrédités par le Ministère de l'Education et de la Science d'Ukraine.

PUBLIC

PROFLE+ s'adresse aux **enseignants de français langue étrangère** qui souhaitent développer leurs compétences dans le cadre d'une formation continue.

PRÉ-REQUIS

Aucun prérequis.

Pour chaque module un parcours initial de 6 heures permet la découverte de quelques tâches qui vont être abordées dans le module.

Les 4 modules (de 40h chacun à distance) peuvent être suivis indépendamment les uns des autres mais s'articulent de manière cohérente.

OBJECTIFS

PROFLE+, c'est 160 heures de formation à distance visant à :

- **développer** les compétences de l'enseignant;
- **faciliter** la mise en application des principes pédagogiques décrits dans le Cadre européen commun de référence pour les langues;
- **améliorer** la qualité de l'enseignement / apprentissage du français en offrant des outils et un cadre de réflexion conduisant les professeurs à choisir, dans leur classe, les démarches les plus efficaces pour favoriser l'apprentissage;
- **renforcer** la motivation des enseignants et celle des apprenants.

PROGRAMME DES MODULES

Les 4 modules correspondent chacun à une tâche professionnelle et sont composées chacun de 6 séquences d'activités. Une séquence correspond à 5 heures de travail en autonomie qui peuvent être réalisées en plusieurs séances de 30 minutes. Elles correspondent à des phases de découverte/analyse, appropriation et transposition, phases dans lesquelles les enseignants sont invités, à partir de documents textuels, audio ou vidéo, à effectuer un ensemble d'activités autocorrectives. Les activités sont accompagnées de fiches-ressources explicatives et de fiches de synthèse.

Module 1 - Développer ses compétences d'enseignant

Séquence 1 - Faire évoluer ses connaissances et ses pratiques

Objectif 1 - Rechercher et analyser les textes de références

Objectif 2 - Mettre en regard théories et pratiques

Séquence 2 - Établir un contrat pédagogique

Objectif 1 - Enoncer des objectifs pédagogiques

Objectif 2 - Justifier ses choix pédagogiques

Séquence 3 - Préparer les actions pédagogiques

Objectif 1 - Exploiter les outils pédagogiques

Objectif 2 - Formuler des informations pédagogiques

Séquence 4 - Favoriser la communication dans la classe

Objectif 1 - Prendre la parole face à un public d'apprenants

Objectif 2 - Interagir avec les apprenants

Séquence 5 - Faciliter l'action pédagogique

Objectif 1 - Analyser les publics

Objectif 2 - Utiliser du matériel et des outils à des fins pédagogiques

Séquence 6 - S'impliquer et évoluer professionnellement

Objectif 1 - Mutualiser des pratiques pédagogiques

Objectif 2 - Mener des projets professionnels

Module 2 - Construire une unité didactique

Séquence 1 - Définir les besoins des apprenants

Objectif 1 - Faire un inventaire des compétences attendues

Objectif 2 - Déterminer les objectifs pédagogiques

Séquence 2 - Structurer une unité didactique

Objectif 1 - Faire une analyse pré-pédagogique

Objectif 2 - Elaborer une fiche pédagogique

Séquence 3 - Faire accéder au sens

Objectif 1 - Faire émettre et vérifier des hypothèses

Objectif 2 - Elaborer des activités de compréhension

Séquence 4 - Faire repérer et conceptualiser

Objectif 1 - Constituer un corpus

Objectif 2 - Guider la formulation de la règle

Séquence 5 - Faire systématiser

Objectif 1 - Contextualiser une activité ou un exercice

Objectif 2 - Mettre en œuvre une activité ou un exercice

Séquence 6 - Faire produire

Objectif 1 - Concevoir une activité de production

Objectif 2 - Mettre en œuvre une activité de production

Module 3 - Piloter une séquence pédagogique

Séquence 1 - Centrer l'apprentissage sur l'apprenant

Objectif 1 - Opter pour une approche centrée sur l'apprenant

Objectif 2 - Opter pour une approche favorisant l'autonomie de l'apprenant

Séquence 2 - Introduire l'authentique et l'interculturel

Objectif 1 - Constituer une banque de données de documents authentiques

Objectif 2 - Opter pour une pédagogie interculturelle

Séquence 3 - Optimiser la communication

Objectif 1 - Adopter des techniques de communication

Objectif 2 - Mettre en œuvre des stratégies de communication

Séquence 4 - Animer des séquences pédagogiques

Objectif 1 - Gérer un groupe

Objectif 2 - Gérer le travail de classe

Séquence 5 - Développer la dynamique de groupe

Objectif 1 - Concevoir des activités pour faire naître le groupe

Objectif 2 - Concevoir des activités pour unir le groupe

Séquence 6 - Mettre en œuvre des moyens pour motiver

Objectif 1 - Concevoir des activités à enjeu non linguistique

Objectif 2 - Concevoir des activités de créativité

Module 4 - Évaluer les apprentissages

Séquence 1 - Définir les contenus de l'évaluation

Objectif 1 - Intégrer l'évaluation dans le processus d'enseignement/apprentissage

Objectif 2 - Adopter des outils pour définir les contenus de l'évaluation

Séquence 2 - Objectiver l'évaluation

Objectif 1 - Mettre en œuvre une évaluation motivante

Objectif 2 - Adopter des outils pour objectiver l'évaluation

Séquence 3 - Adopter une démarche formative

Objectif 1 - Mettre en œuvre une pédagogie de la réussite

Objectif 2 - Mettre en œuvre une pédagogie de l'erreur

Séquence 4 - Prendre une décision

Objectif 1 - Définir des paramètres d'évaluation

Objectif 2 - Établir un verdict

Séquence 5 - Orienter

Objectif 1 - Concevoir un questionnaire d'auto-évaluation

Objectif 2 - Concevoir des activités d'évaluation initiale

Séquence 6 - Vérifier les acquis

Objectif 1 - Concevoir des activités de compréhension pour une évaluation sommative

Objectif 2 - Concevoir des activités de production pour une évaluation sommative.

APPROCHE PÉDAGOGIQUE

La formation s'appuie sur un référentiel de compétences. Le sommaire de chaque module déclina les compétences retenues en objectifs opérationnels de façon à fournir au formé :

- des éléments d'analyse;
- les outils nécessaires à la mise en œuvre des savoir-faire concernés.

Ce projet a été validé par un conseil scientifique en didactique du FLE et en formation à distance

PARCOURS TUTORÉ

Chaque module totalise **40 heures** dont 30 heures d'activités en autonomie et 10 heures d'activités tutorées pour une durée de **4 mois**.

Le parcours tutoré propose à l'enseignant bénéficiaire les services de tutorat suivants :

- **l'évaluation des 6 activités** de mise en application;

- **le tutorat individuel en ligne:** échanges individuels avec un tuteur par messagerie électronique en cas de difficulté méthodologique (organisation de son travail, de sa progression...) ou pédagogique (compréhension du cours, des consignes...);

- **l'animation de groupe en ligne** (*inscriptions groupées*): accès à des animations complémentaires et échanges de groupe animés par un tuteur.

Les tuteurs ont été formés selon un cahier des charges du CIEP et accrédités par le CIEP. Ce sont des professeurs d'université, professeurs d'écoles secondaires et méthodistes de français, formateurs accrédités par le Ministère de l'Education et de la Science d'Ukraine.

Attestation de suivi et certificat de compétences PROFLE+

La délivrance d'une attestation de suivi PROFLE+ est conditionnée par la réalisation des 6 activités de mise en application du parcours tutoré. Il est également possible de faire certifier ses compétences pour chacun des 4 modules PROFLE+. L'attestation de suivi du module PROFLE+ est requise pour obtenir le certificat émis par les autorités éducatives en Ukraine ayant piloté la formation.